

Асоціація неонатологів України
Харківський національний медичний університет
Кафедра педіатрії №1 та неонатології
Регіональний перинатальний центр

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ І СЕРЦЕВО-СУДИННІ ФАКТОРИ РИЗИКУ

European Standards of Care for Newborn Health, 2018

Гончарь М.О., Бойченко А.Д.

european standards of
care for newborn health

Київ 2019

european standards of
care for newborn health

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ І СЕРЦЕВО-СУДИННІ ФАКТОРИ РИЗИКУ

**Перше місце
в Європі**
за темпами
скорочення
населення

13 000 000
українців
мають ССЗ

ССЗ –
причина №1
смертей
в Україні

30%
дорослого
населення
хворіють на
артеріальну
гіпертензію

Щорічно
100–120 тисяч
інсультів,
до 50 тисяч
випадків
інфаркту
міокарда

22,1%
населення
в Україні
страждає
на ожиріння

2 місце
за кількістю
курців у світі

ЦІЛЬОВА ГРУПА

Діти і дорослі, що були передчасно народжені
або ті, що мають фактори ризику, батьки та сім'ї

Target group

Children and adults born very preterm or those with risk factors (see preamble TEG Follow-up & continuing care), parents, and families

EFCNI, Kajantie E, van Wassenaeer-Leemhuis A et al., European Standards of Care for Newborn Health: Healthy lifestyle and cardiovascular risk factors. 2018.

ГРУПА КОРИСТУВАЧІВ

Фахівці в галузі охорони здоров'я, неонатальні відділення, лікарні, контрольні групи та медичні служби

User group

Healthcare professionals, neonatal units, hospitals, follow-up teams, and health services

EFCNI, Kajantie E, van Wassenae-Leemhuis A et al., European Standards of Care for Newborn Health: Healthy lifestyle and cardiovascular risk factors. 2018.

european standards of
care for newborn health

ДЕКЛАРАЦІЯ СТАНДАРТУ

Ключові кардіометаболічні фактори ризику:

- артеріальний тиск
- абдомінальне ожиріння
- фізична неактивність

(контролюються від дитинства до дорослого життя)

Statement of standard

Key cardiometabolic risk factors (in particular blood pressure, abdominal obesity and physical inactivity) are monitored from childhood to adult life.

EFCNI, Kajantie E, van Wassenae-Leemhuis A et al., European Standards of Care for Newborn Health: Healthy lifestyle and cardiovascular risk factors. 2018.

ОБГРУНТУВАННЯ

ПЕРЕДЧАСНО НАРОДЖЕНІ ДІТИ ТА ДОРОСЛІ

Rationale

Children and adults born very preterm are likely to be at increased risk of common late-life diseases, such as coronary heart disease, high blood pressure, stroke, type 2 diabetes, and impaired glucose regulation which jointly are referred to as “cardiometabolic disease”

Hovi P, Vohr B, Ment LR, Doyle LW, McGarvey L, Morrison KM, et al. Blood Pressure in Young Adults Born at Very Low Birth Weight: Adults Born Preterm International Collaboration. *Hypertens Dallas Tex* 1979. 2016;68(4):880–7.

de Jong F, Monuteaux MC, van Elburg RM, Gillman MW, Belfort MB. Systematic review and meta-analysis of preterm birth and later systolic blood pressure. *Hypertens Dallas Tex* 1979. 2012 Feb;59(2):226–34.

Parkinson JRC, Hyde MJ, Gale C, Santhakumaran S, Modi N. Preterm birth and the metabolic syndrome in adult life: a systematic review and meta-analysis. *Pediatrics*. 2013 Apr;131(4):e1240-1263.

Hovi P, Andersson S, Eriksson JG, Järvenpää A-L, Strang-Karlsson S, Mäkitie O, et al. Glucose Regulation in Young Adults with Very Low Birth Weight. *N Engl J Med*. 2007 May 17;356(20):2053–63.

Morrison KM, Ramasingh L, Gunn E, Streiner D, Lieshout RV, Boyle M, et al. Cardiometabolic Health in Adults Born Premature With Extremely Low Birth Weight. *Pediatrics*. 2016 Sep 2:e20160515.

ОБГРУНТУВАННЯ

Дослідженнями доведено, що **передчасно народжені діти**, мають менш гарну фізичну форму та меншу фізичну активність, збільшення абдомінального жиру, що являє собою потенційну мішень для вторинної профілактики.

Some studies also point to increased abdominal fat, although evidence is less certain. Importantly, those born preterm seem to undertake less physical activity and are less fit comprising a potential target for secondary prevention.

Crane JD, Yellin SA, Ong FJ, Singh NP, Konyer N, Noseworthy MD, et al. ELBW survivors in early adulthood have higher hepatic, pancreatic and subcutaneous fat. *Sci Rep*. 2016 17;6:31560.

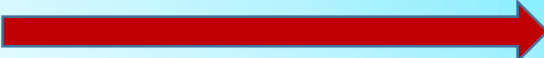
Kaseva N, Wehkalampi K, Strang-Karlsson S, Salonen M, Pesonen A-K, Räikkönen K, et al. Lower conditioning leisure-time physical activity in young adults born preterm at very low birth weight. *PloS One*. 2012;7(2):e32430.

Svedenkrans J, Henckel E, Kowalski J, Norman M, Bohlin K. Long-Term Impact of Preterm Birth on Exercise Capacity in Healthy Young Men: A National Population-Based Cohort Study. *PLOS ONE*. 2013 Dec 6;8(12):e80869.

ОБГРУНТУВАННЯ

Передчасно народжені діти і дорослі можуть мати знижену функцію легень і зниження мінеральної щільності кісткової тканини.

Підвищення фізичної активності та заняття фітнесом приносить користь з точки зору здоров'я легень та кісток.

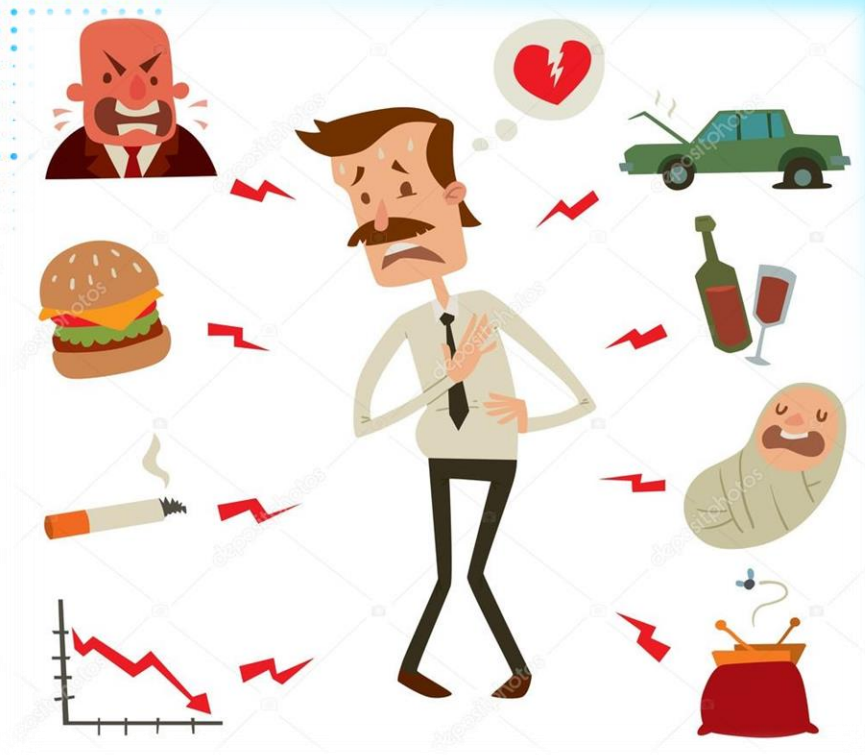
In addition to cardiometabolic risk factors, children and adults may have reduced lung function (see separate standard) and reduced bone mineral density. Increasing physical activity and fitness carries benefits also in terms of lung and bone health.

Gibson A-M, Doyle LW. Respiratory outcomes for the tiniest or most immature infants. *Semin Fetal Neonatal Med.* 2014 Apr;19(2):105–11.

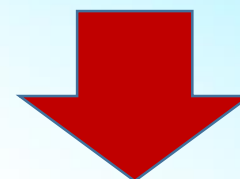
Hovi P, Andersson S, Järvenpää A-L, Eriksson JG, Strang-Karlsson S, Kajantie E, et al. Decreased bone mineral density in adults born with very low birth weight: a cohort study. *PLoS Med.* 2009 Aug;6(8):e1000135.

РИЗИКИ → ОБГРУНТУВАННЯ

підкреслюють необхідність
сприяння здорового способу життя
та пильності при виявленні осіб,
серед яких специфічні фактори
ризикую досягають рівнів, які
можуть вимагати втручання

пропаганда здорового способу
життя принесе користь усій родині

These risks highlight the need of promotion of healthy lifestyle and vigilance in detecting individuals among whom specific risk factors attain levels that may warrant intervention. Promotion of healthy lifestyle is likely to benefit the whole family.

European standards of
care for newborn health

Gibson A-M, Doyle LW. Respiratory outcomes for the tiniest or most immature infants. *Semin Fetal Neonatal Med.* 2014 Apr;19(2):105–11.

Hovi P, Andersson S, Järvenpää A-L, Eriksson JG, Strang-Karlsson S, Kajantie E, et al. Decreased bone mineral density in adults born with very low birth weight: a cohort study. *PLoS Med.* 2009 Aug;6(8):e1000135.

ОБГРУНТУВАННЯ

Багато з переваг для здоров'я, найкраще досягаються через **«включення аспектів здоров'я в усі стратегії»** - тобто в інших місцях, ніж у секторі охорони здоров'я (наприклад, у дитячих садках, у сфері освіти, харчової промисловості, громадського планування).

Many of the health benefits considered in this recommendation are best achieved through “health in all policies” – i.e. measures elsewhere than in the health sector (e.g. day-care, education, food industry, community planning).

ОБГРУНТУВАННЯ

Переваги

Короткострокові переваги *Не застосовується*

Довгострокові переваги

- Рання ідентифікація осіб, які потребують більш інтенсивного медичного нагляду або втручання (консенсус)
- Потенційно кращий пізнавальний розвиток та взаємні відносини (консенсус)
- Потенційно знижений ризик кардіометаболічних захворювань у пізньому житті (консенсус)
- Потенційно знижений ризик інших неінфекційних захворювань (наприклад, легеневих захворювань) (консенсус)

КОМПОНЕНТИ СТАНДАРТУ

Компонент	Класифікація доказів	Індикатор відповідності стандарту
Для батьків і сім'ї, а також для дітей і дорослих, народжених передчасно 1. Медичні працівники повідомляють батьків та сім'ї, а також дітей та дорослих, які народилися передчасно щодо принципів здорового способу життя, таких як рекомендації щодо харчування та фізичної активності, і про кардіометаболічні фактори ризику та їх спостереження у системі охорони здоров'я.	A (Висока якість) B (Висока якість)	Інформаційний лист пацієнта

Hovi P, Vohr B, Ment LR, Doyle LW, McGarvey L, Morrison KM, et al. Blood Pressure in Young Adults Born at Very Low Birth Weight: Adults Born Preterm International Collaboration. *Hypertens Dallas Tex* 1979. 2016;68(4):880–7.

de Jong F, Monuteaux MC, van Elburg RM, Gillman MW, Belfort MB. Systematic review and meta-analysis of preterm birth and later systolic blood pressure. *Hypertens Dallas Tex* 1979. 2012 ;59(2):226–34.

Parkinson JRC, Hyde MJ, Gale C, Santhakumaran S, Modi N. Preterm birth and the metabolic syndrome in adult life: a systematic review and meta-analysis. *Pediatrics*. 2013 Apr;131(4):e1240-1263.

Hovi P, Andersson S, Eriksson JG, Järvenpää A-L, Strang-Karlsson S, Mäkitie O, et al. Glucose Regulation in Young Adults with Very Low Birth Weight. *N Engl J Med*. 2007 May 17;356(20):2053–63.

Morrison KM, Ramsingh L, Gunn E, Streiner D, Lieshout RV, Boyle M, et al. Cardiometabolic Health in Adults Born Premature With Extremely Low Birth Weight. *Pediatrics*. 2016 Sep 2;e20160515.

КОМПОНЕНТИ СТАНДАРТУ

Компонент	Класифікація доказів	Індикатор відповідності стандарту
Для медичних працівників 2. Всі медичні працівники (клініки для подальшого спостереження, первинної медичної допомоги), які стикаються з дітьми та дорослими, які народилися передчасно повинні дотримуватися вказівок по виявленню факторів кардіометаболічного ризику та відповідним порадам та заходам, включаючи національні / європейські / міжнародні вказівки для населення.	A (Висока якість) B (Висока якість)	Вказівки

World Health Organization. Global recommendations on physical activity for health. [Internet]. 2010 [cited 2018 Jun 7]. Available from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK305057/>

World Health Organization. Healthy diet. Factsheet N°394 [Internet]. 2015. Available from: http://www.who.int/nutrition/publications/nutrientrequirements/healthydiet_factsheet394.pdf

Physical Activity Guidelines Advisory Committee. Physical Activity Guidelines Advisory Committee Report, 2008 [Internet]. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services; 2008 [cited 2018 Jun 7]. Available from: <https://health.gov/paguidelines/report/pdf/CommitteeReport.pdf>

NHS Foundation Trust. Physical activity guidelines for children (under 5 years) [Internet]. <https://www.nhs.uk/live-well/exercise/physical-activity-guidelines-children-under-five-years/>. [cited 2018 Jun 22]. Available from: <https://www.nhs.uk/Livewell/fitness/Documents/children-under-5-years.pdf>

КОМПОНЕНТИ СТАНДАРТУ

Компонент	Класифікація доказів	Індикатор відповідності стандарту
Для медичних працівників 3. Кров'яний тиск вимірюється кожні 2 роки після 3-річного віку для всіх дітей, а пацієнтів з підвищеним кров'яним тиском потрібно направляти до експертної оцінки.	А (Середня якість) В (Висока якість)	Вказівки
4. Здійснюється оцінка фізичної активності, дієти та інших аспектів здорового способу життя та проводиться належна підтримка для пропаганди здорового способу життя за необхідності.	А (Середня якість) В (Висока якість)	Вказівки

КОМПОНЕНТИ СТАНДАРТУ

Компонент	Класифікація доказів	Індикатор відповідності стандарту
Для медичних працівників 5. Навчання з оцінки кардіометаболічних факторів ризику у недоношених дітей та дорослих та навчання щодо здорового стилю життя. Для неонатального відділення, лікарні та команди подальшого лікування	В (Висока якість)	Навчальна документація
6. Вказівки з оцінки кардіометаболічних факторів ризику у дітей і дорослих, народжених недоношеними, які регулярно оновлюються.	В (Висока якість)	Вказівки

Hovi P, Vohr B, Ment LR, Doyle LW, McGarvey L, Morrison KM, et al. Blood Pressure in Young Adults Born at Very Low Birth Weight: Adults Born Preterm International Collaboration. *Hypertens Dallas Tex* 1979. 2016;68(4):880–7.

de Jong F, Monuteaux MC, van Elburg RM, Gillman MW, Belfort MB. Systematic review and meta-analysis of preterm birth and later systolic blood pressure. *Hypertens Dallas Tex* 1979. 2012 Feb;59(2):226–34.

Parkinson JRC, Hyde MJ, Gale C, Santhakumaran S, Modi N. Preterm birth and the metabolic syndrome in adult life: a systematic review and meta-analysis. *Pediatrics*. 2013 Apr;131(4):e1240-1263.

Hovi P, Andersson S, Eriksson JG, Järvenpää A-L, Strang-Karlsson S, Mäkitie O, et al. Glucose Regulation in Young Adults with Very Low Birth Weight. *N Engl J Med*. 2007 May 17;356(20):2053–63.

Morrison KM, Ramsingh L, Gunn E, Streiner D, Lieshout RV, Boyle M, et al. Cardiometabolic Health in Adults Born Premature With Extremely Low Birth Weight. *Pediatrics*. 2016 Sep 2;e20160515.

КОМПОНЕНТИ СТАНДАРТУ

Компонент	Класифікація доказів	Індикатор відповідності стандарту
Для медичних працівників 7. Інформація про здоровий спосіб життя та кардіометаболічні фактори ризику включаються в планування виписки з лікарні та подальшого спостереження, а також повідомляється медпрацівникам, які надають первинну медичну допомогу.	А (Висока якість) В (Висока якість)	Інформаційний лист пацієнта
8. Забезпечується підготовка з оцінки факторів кардіометаболічного ризику у недоношених дітей і дорослих та про здоровий спосіб життя.	В (Висока якість)	Навчальна документація

Hovi P, Vohr B, Ment LR, Doyle LW, McGarvey L, Morrison KM, et al. Blood Pressure in Young Adults Born at Very Low Birth Weight: Adults Born Preterm International Collaboration. *Hypertens Dallas Tex* 1979. 2016;68(4):880–7.

de Jong F, Monuteaux MC, van Elburg RM, Gillman MW, Belfort MB. Systematic review and meta-analysis of preterm birth and later systolic blood pressure. *Hypertens Dallas Tex* 1979. 2012 Feb;59(2):226–34.

Parkinson JRC, Hyde MJ, Gale C, Santhakumaran S, Modi N. Preterm birth and the metabolic syndrome in adult life: a systematic review and meta-analysis. *Pediatrics*. 2013 Apr;131(4):e1240-1263.

Hovi P, Andersson S, Eriksson JG, Järvenpää A-L, Strang-Karlsson S, Mäkitie O, et al. Glucose Regulation in Young Adults with Very Low Birth Weight. *N Engl J Med*. 2007 May 17;356(20):2053–63.

Morrison KM, Ramsingh L, Gunn E, Streiner D, Lieshout RV, Boyle M, et al. Cardiometabolic Health in Adults Born Premature With Extremely Low Birth Weight. *Pediatrics*. 2016 Sep 2;e20160515.

КОМПОНЕНТИ СТАНДАРТУ

Компонент	Класифікація доказів	Індикатор відповідності стандарту
Для працівників охорони здоров'я		
9. Національні вказівки з оцінки кардіометаболічних факторів ризику, включаючи дітей і дорослих, народжених недоношеними (постійно оновлюється).	В (Висока якість)	Вказівки
10. Забезпечення проведення порівняльного аналізу роботи неонатальних відділень щодо включення довгострокових заходів кардіометаболічного здоров'я.	В (Помірна якість)	Аудиторський висновок

КУДИ ПІТИ - ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК ДОПОМОГИ

Початкові кроки

ДЛЯ БАТЬКІВ І СІМ'Ї

- ✓ Батьки та сім'я, а також діти та дорослі, які народилися передчасно, інформуються медичними працівниками про принципи здорового способу життя, отримують рекомендації щодо харчування та фізичної активності.

Initial steps

For parents and family

- Parents and family, as well as children and adults born preterm are informed by healthcare professionals about principles of healthy lifestyle, such as prevailing nutrition and physical activity recommendations.

Початкові кроки

ДЛЯ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

- Впроваджувати консультування з питань здорового способу життя у навчанні спеціалістів, які надають подальшу медичну допомогу новонародженим
- Відвідувати заняття щодо оцінки кардіометаболічних факторів ризику у недоношених дітей і дорослих, здорового способу життя.

For healthcare professionals

- Incorporate healthy lifestyle counselling in the training of neonatal follow-up healthcare professionals.
- Attend training on the assessment of cardiometabolic risk factors in preterm born children and adults and on healthy lifestyle.

Початкові кроки

ДЛЯ НЕОНАТАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЛІКАРНІ ТА ГРУПИ ПОДАЛЬШОГО (катамнестичного) СПОСТЕРЕЖЕННЯ

- ✓ Розробити письмовий інформаційний матеріал про кардіометаболічні фактори ризику та здоровий спосіб життя для батьків дітей та дорослих, народжених передчасно.
- ✓ Розробити та впровадити рекомендації щодо оцінки кардіометаболічних факторів ризику у дітей та дорослих, народжених передчасно.
- ✓ Підтримати медичних працівників для участі в тренінгу з оцінки кардіометаболічних факторів ризику у недоношених дітей і дорослих, про здоровий спосіб життя.

For neonatal unit, hospital, and follow-up team

- Develop written information material on cardiometabolic risk factors and healthy lifestyle for parents and children and adults born preterm.
- Develop and implement a guideline on the assessment of cardiometabolic risk factors in children and adults born preterm.
- Support healthcare professionals to participate in training on the assessment of cardiometabolic risk factors in preterm born children and adults and on healthy lifestyle.

Початкові кроки

ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

- ✓ Розробити та впровадити національні рекомендації щодо оцінки впливу кардіометаболічних факторів ризику у дітей та дорослих, у тому числі передчасно народжених.

For health service

- Develop and implement a national guideline on the assessment of cardiometabolic risk factors in children and adults, including those born preterm.

EFCNI, Kajantie E, van Wassenae-Leemhuis A et al., European Standards of Care for Newborn Health: Healthy lifestyle and cardiovascular risk factors. 2018

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ!

